

Európska únia

Európsky sociálny fond

Agentúra

Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR

pre štrukturálne fondy EÚ

Operačný program
VZDELÁVANIE

Škola 21. storočia

Dopytovo orientovaný projekt

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS projektu 26110130435

Aktivita 1.1

Z rozprávky do rozprávky

**Pracovné listy na rozvoj čitateľskej gramotnosti
pre 4. ročník ZŠ**

**Mgr. Eva Grňová
2014**

OBSAH

O zime	3
O chudobnom človeku a jeho krásnej a múdrej dcére	12
O veternom kráľovi	20
Sol' nad zlato	32
Vlk a jahniatko	41
Kocúr a stará myš	48
Škaredé káčatko	54
O etikete	64
Levy	70
O bojnickej liečivej vode	77

Použité zdroje obrázkov: www.123rf.com

www.google.sk

Recenzia a grafická úprava: Mgr. Jana Kupková

**ROZVOJ ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI VO 4. ROČNÍKU
PRACOVNÝ LIST č. 1**

PRÍBEHY MALÉHO MEDVEĎA MIŠKA: O ZIME

METODICKÝ LIST PRE UČITEĽA

Cieľom tejto aktivity je prostredníctvom prečítaného textu a následne realizovaných úloh učiť sa chápať prečítaný text a ďalej s obsahom a získanými informáciami pracovať, následne rozvíjať rečové schopnosti, súvislé vyjadrovanie a myslenie detí, rozvíjať schopnosť vyjadriť svoj názor. Podporovať pozitívne sociálne konanie človeka v prospech druhého a súčasne podporovať detské uvedomovanie si následkov vlastného konania pre seba a pre iných.

STANOVENIE ZÁMERU ČÍTANIA

(cieľ čítania oznámený žiakom)

- „Prečítame si tento príbeh, aby sme sa dozvedeli niečo nové o živote zvierat počas daného ročného obdobia.
- Vašou úlohou bude všímať si konanie postáv príbehu, hlavne najmladšieho člena zvieracej rodinky.
- Sledujte, aké následky bude mať jeho konanie pre seba aj pre iných“.

AKTIVITA PRED ČÍTANÍM TEXTU

Predvídanie príbehu žiakmi na základe ilustrácie

- Žiaci, rozdelení do skupín, predvídajú na základe ilustrácie o čom bude príbeh.
- Predpoklady skupín žiakov zapisujeme na tabuľu a po prečítaní príbehu sa k nim vrátíme a vyhodnotíme, ktoré predpoklady sa naplnili viac, či menej.
- Tabuľka obsahuje kolónky:
 - ročné obdobie, v ktorom sa príbeh odohráva,
 - čo zažije malý medveď,
 - aké postavy budú v príbehu ešte vystupovať,
 - ako sa tento príbeh skončí.

PRACOVNÝ LIST PRE ŽIAKA

1. Na základe ilustrácie skúste predvídať, o čom bude príbeh. Svoje návrhy zapíšte do tabuľky na nasledujúcej strane.

Skupina č.	Ročné obdobie príbehu	Čo zažije malý medveď	Hlavné postavy	Ako príbeh skončí

2. Ak ste tabuľku vyplnili, prečítajte si príbeh malého medveďa Miška.

O ZIME

Ako iste viete, každý poriadny medveď v zime spí. Preto sa aj naša medvedia rodinka chystala na zimný spánok. Miškov otecko pripravil domček na prezimovanie a mamička nachystala zásoby potravy. To pre prípad, že by sa počas zimy zobudili. Inak sa všetci traja pred zimou dobre vykrmili, narobili si riadne tukové vankúšiky, aby mali počas zimy čo tráviť.

Malý medveď Miško zimu ešte nevidel. Nepozná sneh a nevie, čo sa vtedy stane s lesom a s jeho zvieratkami. – Čo budem robiť? – rozmýšľal Miško. Nevedel si predstaviť, že nebude môcť behať medzi stromy, vyliezať na ne, naháňať sa s Ušiačikom. A nevedel si predstaviť ani sneh a ani to, čo mu povedal otecko: že by ho v snehu boleli od zimy labky, že sneh hneď je a hneď nie je, pretože sa roztopí.

Mamička mu zasa rozprávala, že les je v zime celý biely, akoby prikrytý perinou a je v ňom ticho. Nikde nevidno rastlinky ani chrobáčky, lebo všetko pod tou perinou spí. Aj ostatné lesné zvieratká sa poukryvajú vo svojich domčekoch a iba občas vyjdú von za potravou. A niekedy vraj napadne toľko snehu, že aj medveď sa doň zaborí a je mu zima. Keď toto všetko mamička Miškovi rozprávala, sama sa triasla od zimy a priznala, že ju nemá rada.

Miško sa na tú zimu tešil, ale trochu sa aj bál. Bál sa najmä chladu, pretože ten nemal rád ani on. Už teraz, keď prší a má zmáčaný kožuch, cíti chlad. Čo potom v zime? Aké to len bude?

Miškovi rodičia boli čoraz viac ospalí, aj malý Miško bol čoraz viac unavený. Preto sa jedného dňa schúlil do kľbka a zaspal. Na pravú stranu od neho si ľahla mamička a na ľavú si ľahol otecko.

A prišla zima. Schladilo sa, fúkal severák a kde tu aj pršalo a neskôr začalo snežiť. Onedlho bol zasypaný medvedí domček. Miško a jeho rodičia to však nevedeli, lebo tuho spali.

Ako áno, ako nie, Miško sa jedného dňa prebral. Zazdalo sa mu, že je hladný a v brušku počuje muzikantov. Nevedel, ako dlho spal, a či už prišla zima. Uvidel však pri sebe svojich rodičov. Najskôr chcel rodičov zobudiť, ale rozmyslel si to. Veď už je predsa veľký -- nájdem si niečo pod zub sám.

Spomenul si, že mamička chystala zásoby, a preto ich začal hľadať. –Kde len môžu byť? -- premýšľal Miško. Ňúral, Ňúral a vtom objavil hrbu všakovakých dobrôt. S chuťou sa do nich pustil a celkom zabudol, že sa má s jedlom podeliť s rodičmi. On videl iba svoj hlad.

„Uf, ale som sa najedol!“ zafučal a vtom zbadal, že skoro nič z jedla nezostalo. „Čo ak sa teraz zobudia rodičia, čo budú jesť?“ Oni by mi určite všetko nepojedli a podelili by sa, zavzlykal Miško. „Čo mám teraz len robiť?“

Miško sa začal trápiť. Veľmi ho mrzelo, že zjedol viac, ako mal, a že nič nezostalo. Preto sa rozhodol, že pôjde do lesa a na jedlo niečo nájde.

Tu otvoril dvere domčka a bác! Zosypalo sa na neho čosi biele a studené. – Že by to bol ten sneh? – premýšľal Miško. – Aký je hebký a hladký a chladí len trochu. Skákal a váľal sa po snehu, vyhadzoval sneh nad hlavu a ten sa mu lepil na kožušok. Pri toľkom jašení zabudol, po čo sa vybral von . Nezbadal, že je ďaleko od domu a naokolo niet žiadnych zvieratiek. Naopak! Keď sa na malom kopčeku pošmykol a o chvíľu sa po snehu viezol, tak sa mu to zapáčilo, že vyhládal ešte väčší kopec. Nezbadal, že pod ním je ešte väčší závej. Len sa spustil, hĺba snehu akoby otvorila svoju náruč a Miška pohltila. Malý medveď videl iba tmú. Zľakol sa a metal sa sem a tam, ale zo záveja sa nevedel dostať. – Kto ma teraz zachráni , keď ocko s mamičkou ani nevedia, kde som. Prečo som sa len šmýkal, mal som predsa hľadať jedlo, - vzdychal Miško a zúfalo premýšľal, čo urobí. Ešte raz skúsil zaprieť labky do snehu a vymrštiť sa von. Vtom urobil kotrmelec a bol na vzduchu. Celý sa triasol, ale bol šťastný a zachránený. Pobral sa domov, ale zrazu sa mu zdal les celkom iný. Les v zime nepoznal a cestu k rodičom nevedel nájsť. Miškovi bolo do plaču. Nevedel si pomôcť. Vtom ho ktosi poklopil po pleci. Ako sa len preľakol! Otočil sa a uvidel vlka Sivú labku. „Čože tak nariekaš, že ťa počuť široko ďaleko?“ Miško sivú labku poznal. Potešil sa, že vidí známú tvár, a hneď mu vyrozprával, čo zažil. Priznal, že nevie nájsť cestu domov a že sa veľmi bojí. „Pod’ medvedík, máš pred sebou kus cesty , pretože vy bývate na opačnom konci lesa. V zime je tu tma oveľa rýchlejšie ako v lete, máme čo robiť, aby sme to stihli!“ Cestou rozprával Sivá labka Miškovi príbehy o zime. Medvedík ani nezbadal ako, a bol doma. Poďakoval vlkovi a potichu sa vkradol do domčka. Opäť sa schúlil do kľbka ako na začiatku zimy a zaspal.

Odpovedzte na otázky k prečítanému textu

Informácie sú prítomné v texte

- Povedz, ktoré postavy v texte vystupujú a kde sa dej odohráva.
- Čo prezradili Miškovi o zime rodičia?
- Čo urobil Miško počas zimného spánku?
- Čo sa prihodilo Miškovi na snehu?
- Kto pomohol Miškovi?

Vyvod' závery z textu

- Prečo Miško po prebudení nezobudil rodičov a nakoniec na nich zabudol?
- Mal Miško odísť z domu bez ohlásenia?
- Čo bolo pre neho nebezpečné?
- Čo sa mu mohlo stať v lese?

Porozmýšľaj a odpovedz na otázky. Odpovede nie sú prítomné v texte.

- Prečo sa Miško vybral hľadať potravu?
- Ako reagovali Miškovi rodičia , keď sa vrátil domov?
- Čo sa mohlo stať, keby Miškovi vlk nepomohol?
- Myslíte si, že Miško sa poučil a viac už nebude opúšťať domov bez ohlásenia?

Hodnot' vonkajšiu podobu príbehu

- Je tento príbeh rozprávkou?
- Čo je v texte skutočné a čo je neskutočné?

Úlohy po prečítaní textu

1. Vytvorte leporelo.

(hlavné myšlienky príbehu + ilustrácie)

2. Dramatizácia časti príbehu.

Zahrajte si tú časť príbehu, v ktorej sa Miško stretne s vlkom.

3. Doplňovačka.

Doplň vety podľa príbehu. Napíš alebo dokonči ústne.

Mamička rozprávala medvedíkovi o zime, že

.....

Otecko mu o zime prezradil,

.....

Malý Miško po prebudení zo zimného spánku

.....

Pri šantení na snehu zabudol na

Na snehu sa mu a spadol do

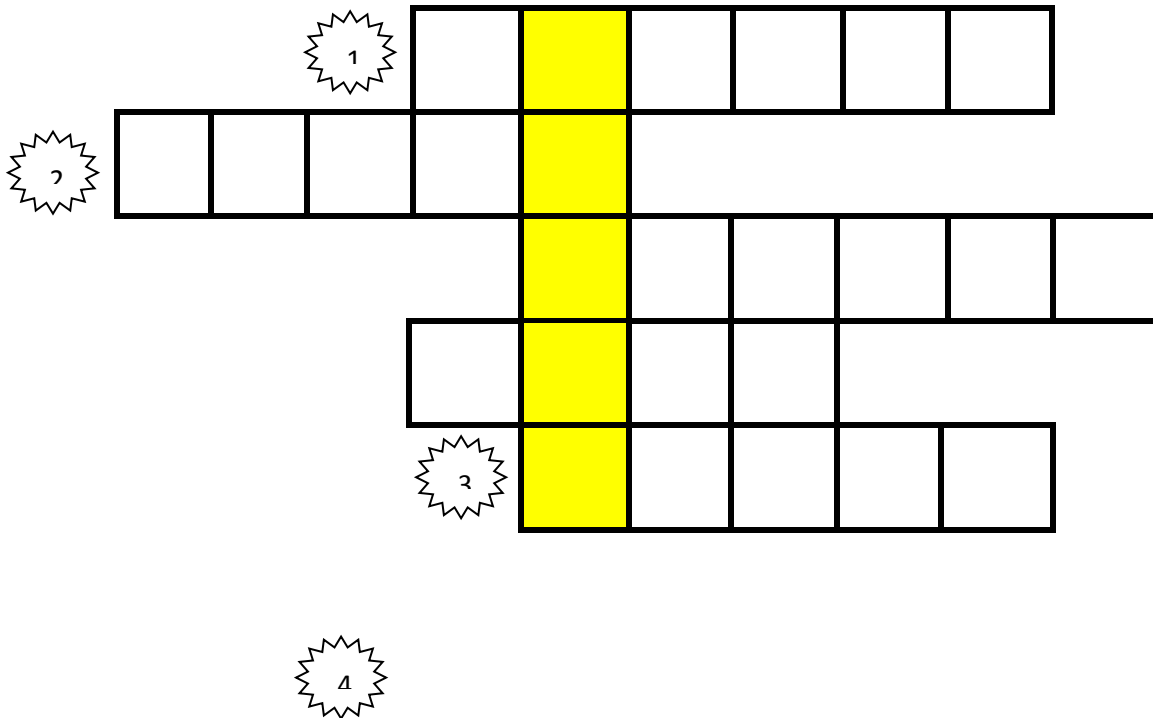
Zachránil ho

Cestou domov mu jeho záchranca rozprával

.....

4. Vylúšti tajničku.

KAŽDÝ V NÚDZI POTREBUJE _____ .

1. Činnosť, ktorú vykonával Miško počas zimy
2. Čo hľadal Miško po prebudení
3. Živočích, ktorý vystúpil ako hlavný hrdina
4. Miesto, kde chcel nájsť Miško potravu pre rodičov (les - inak)
5. Pri rozprávaní príbehov vlka – Sivej labky Miškovi rýchlo ubiehala ... domov

**ROZVOJ ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI VO 4. ROČNÍKU
PRACOVNÝ LIST č. 2**

**GRÉCKA ĽUDOVÁ ROZPRÁVKA: O CHUDOBNOM
ČLOVEKU A JEHO KRÁSNEJ A MÚDREJ DCÉRE**

METODICKÝ LIST PRE UČITEĽA

Pracovný list ponúka rozprávkový príbeh s následne realizovanými aktivitami pred aj po čítaní textu. Riadený rozhovor pred samotným čítaním má aktivizovať doterajšie skúsenosti žiakov s rozprávkou, jej znakmi a obsahom s podobným zameraním. Aktivity po čítaní textu obsahujú kladenie otázok, ktoré preveria úroveň porozumenia textu (obsah + skúsenosti čitateľa). Vypracovanie úloh slúži na zosumarizovanie a interpretovanie informácií prítomných v texte.

STANOVENIE ZÁMERU ČÍTANIA

(cieľ čítania oznámený žiakom)

- „Prečítame si túto rozprávku, aby sme sa dozvedeli, ktoré vlastnosti človeka sú pre život dôležité
- Vašou úlohou bude všímať si predovšetkým konanie hlavnej postavy
- Sledujte ako, a prečo sa podarí dcére chudobného človeka získať si kráľa za manžela

AKTIVITA PRED ČÍTANÍM TEXTU

Riadený rozhovor so žiakmi

Čítali ste už ľudovú rozprávku?

Podľa čoho poznáme ľudovú rozprávku?

Popíšte znaky rozprávky.

Uveď názov inej rozprávky, kde vystupujú chudobní ľudia, povedz v skratke, čo sa v príbehu odohralo a porozprávaj ako príbeh skončil.

Skús predvídať podľa názvu, o čom bude táto rozprávka.

Svoje predpoklady si zapíš do zošita, po prečítaní rozprávky si vo dvojiciach vyhodnoťte, ktoré predpoklady boli správne alebo najbližšie vzhľadom k skutočnosti.

O CHUDOBNOM ČLOVEKU A JEHO KRÁSNEJ A MÚDREJ DCÉRE

Bol raz jeden chudobný človek, ktorý predával drevo a trávnu, a tak si zarábala na chlieb a syr pre seba a svoju jedinú dcéru. Raz išiel z trhu okolo prístavu a uvidel kráľa, ako stojí na svojej krásnej lodi a dáva ľuďom hádanky. A kto vraj uhádne, dostane kôš dukátov. Ale uhádnuť veru nevedel nikto.

Keď chudobný človek prišiel domov, dcéra sa ho spýtala: „Čo si taký zadumaný? Čo sa ti prihodilo?“

„Ach dcéra moja, keby som uhádol tri hádanky, dostali by sme kôš plný zlata!“ a všetko jej vyrozprával. „Povedz mi tie hádanky. Možno ich ja uhádnem,“ povedala jeho dcéra.

„Kto obíde celý svet a predsa nenájde seberovného?“ „To je predsa slnko“ – povedala dcéra, „ono obchádza celý svet a predsa nenájde seberovného!“

„Ktorá matka svoje malé deti živí a veľké požiera?“ „To je more. Ono požiera veľké rieky!“

„Ktorý strom je z polovice biely a spolovice čierny?“ „To je predsa rok, otec, s nocami a dňami!“

Naradostený otec utekal do prístavu a kráľovi odpovedal správne na všetky jeho tri hádanky. Kráľ sa veľmi začudoval a pochopil, že to nemá z vlastnej hlavy. „Povedz, kto ti to poradil?“ zreval na človečika. No a ten mu od strachu hneď prezradil, že to bola jeho jediná dcéra.

„Dobre“, povedal kráľ. „Nech sem teda príde, aby som zistil, či je naozaj taká múdra!“ Keď dievčina prišla do prístavu a kráľ videl, že je aj veľmi pekná, povedal jej: „Ak o tri dni prídeš na môj zámok ani pešky, ani vezky, donesieš mi dar, aj nie dar a všetko malé aj veľké ťa bude vítať aj nevítať, vezmem si ťa za ženu.“

Dievča odišlo domov a zohnalo si troch živých zajacov a dve živé holubice. Na tretí deň strčila zajace do vreca, dala ich ľuďom niest' a povedala: „Keď vám poviem, tak ich pustite!“ Vzala si dve holubice, strčila si ich do kapsy, posadila sa na kozu a vybrala sa ku kráľovi.

Keď už bolo dievča neďaleko od kráľovského zámku a videla tam mnoho zvedavcov, chudobných ľudí, zidených kráľovských ministrov a hodnostárov, povedala: „Pusťte zajace!“

Keď to ľudia zbadali, pustili sa za nimi, aby ich pochytili. Dievča zatiaľ išlo na koze, po chvíli išla zasa peši vedľa kozy a potom sa opäť vhupla na kozu.

Keď prišla ku kráľovi, vybrala z kapsy holubice a podávala mu ich. Ale tie v tom momente odleteli.

„Tak vidíš kráľ môj“, povedala dievčina. „ Prišla som ani pešky, ani vezky, priniesla som ti dar – nedar a ľudia ma vítali aj nevítali. Je to pravda?“

Kráľ pritakal , pomohol jej zosadnúť z kozy na zem a povedal: „ Staneš sa mojou kráľovnou, lebo múdra žena je mi oveľa milšia, ako bohatá a vznešená.“

Tak sa aj stalo. Dievčina, ktorá sa tak stala mladou a krásnou kráľovnou, pomáhala svojmu mužovi spravodlivo vládnuť nad celou krajinou ešte mnoho a mnoho rokov.

PRACOVNÝ LIST PRE ŽIAKA

1. Prečítajte si rozprávku.

Odpovedzte na otázky k prečítanému textu

Informácie sú prítomné v texte

- Vymenuj, aké postavy v texte vystupujú a kde sa dej odohráva
- Ako si zarábala chudobná dievčina na živobytie?
- Povedz, aké hádanky dal kráľ ľuďom?
- Uhádla dievčina kráľovi hádanky?
- Koľko zajacov si zobrala dievčina ku kráľovi?
- Vyhľadaj v texte najdlhšie a najkratšie slovo
- Nájdi vetu, ktorá popisuje ako, a s čím má prísť dievčina na zámok ku kráľovi

Vyvod' závery z textu

- Aké vlastnosti mali postavy v rozprávke ?
- Popíš, čo majú postavy spoločné a čím sa líšia.
- Ako by si si ty poradil s hádankami kráľa, ktoré dal dievčine? Navrhni riešenie.
- Prečo si kráľ vybral za ženu jednoduchú a chudobnú dievčinu?
- Aké ponaučenie vyplýva z príbehu?

Hodnot' vonkajšiu podobu príbehu

- Povedz, ktoré z typických znakov rozprávky má uvedená ľudová rozprávka
- Čo je v texte skutočné a čo je neskutočné?
- Použil autor v texte výrazové prostriedky prirovnanie a zdobneniny ?

Úlohy po prečítaní textu

- Pokús sa nájsť hlavnú myšlienku v texte
- Posúď: „Myslíš si, že kráľ by si zobral dievčinu za ženu, keby nesplnila jedno z jeho želaní?“
- Ktorou postavou by si chcel / nechcel byť a prečo?

1. Rozdeľ text na tri časti a daj im samostatné názvy.

1. časť: _____

2. časť: _____

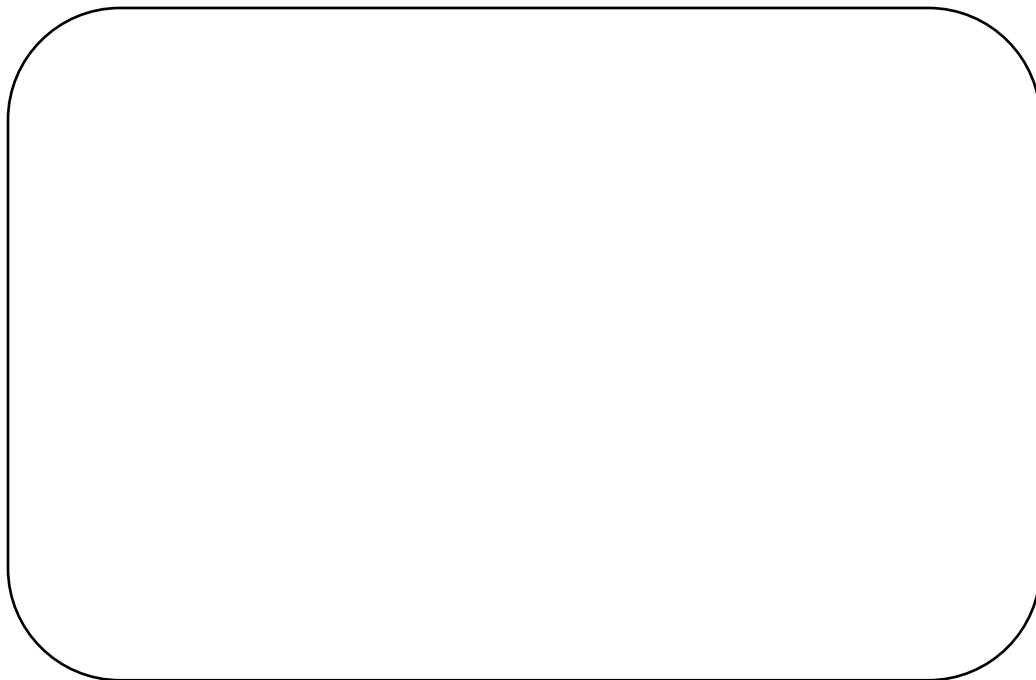
3. časť: _____

2. Vyhľadaj a vypíš z textu: 10 podstatných mien a 10 prídavných mien.

podstatné mená: _____

prídavné mená: _____

3. Nakresli ilustráciu, ktorá by vystihovala túto rozprávku.

4. Vyfarbi rovnakou farbou značku pri slove s podobným významom.

zadumaný

nahnevaný

zamyslený

strašidelný

seberovný

vysoký

rovnakohodný

nízky

naradostený

smutný

natešený

prekvapený

5. Zahraj sa na pravdu: zvol si jednu odpoveď a dopíš ju na správne miesto.

Dievčina, ktorá sa tak stala mladou a krásnou kráľovnou,

.....

..... rýchlo zabudla, že bola kedysi chudobná.

..... pomáhala svojmu mužovi spravodlivo vládnuť nad celou krajinou ešte mnoho a mnoho rokov.

..... si splnila svoj dávny sen.

6. Podčiarkni vlastnosti, ktoré charakterizujú hlavnú postavu.

bojzlivá

múdra

krásna

mladá

chudobná

nebojácna

hlúpa

škaredá

stará

bohatá

7. Zostav z viet v správnom poradí osnovu príbehu.

Dievčina splnila všetky kráľove úlohy pri návšteve zámku.

Kráľ dáva ľuďom hádanky.

Kráľ pozval dievčinu na zámok.

Kráľ si vybral dievčinu za manželku.

Bol raz jeden chudobný človek.

Múdra dcéra vylúšti všetky hádanky.

Osnova príbehu

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

8. Zdramatizujte príbeh – rozdeľte si úlohy pre jednotlivé postavy.

**ROZVOJ ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI VO 4. ROČNÍKU
PRACOVNÝ LIST č. 3**

PAVOL DOBŠINSKÝ: O VETERNOM KRÁĽOVI

METODICKÝ LIST PRE UČITEĽA

Cieľom čítania s následne realizovanými úlohami je prostredníctvom estetického zážitku z príbehu učiť žiakov správne cítiť, myslieť a konať. Cez literárne postavy ukázať vzory mravnosti v jej konkrétnych podobách, približovať predstavy o hodnotách dobra a zla a podnecovať k mravnému konaniu.

STANOVENIE ZÁMERU ČÍTANIA

(cieľ čítania oznámený žiakom)

- Prečítame si túto rozprávku, aby sme sa zoznámili s novými hrdinami príbehu a s ich obdivuhodnými vlastnosťami
- Počas čítania budeme sledovať boj dobra a zla
- Sústreďme sa na spôsob, akým hlavný hrdina príbehu dokázal zvíťaziť nad svojim protivníkom

AKTIVITA PRED ČÍTANÍM TEXTU

Didaktická skupinová hra

- Žiakov rozdelíme do skupín (dvojíc), vedúci každej skupiny číta vety, ktoré sú súčasťou príbehu
- Ďalší žiak zo skupiny sa snaží predvídať, o čom bude daný príbeh na základe obsahu konkrétnych viet
- Svoje tvrdenia si zapíše na druhú stranu lístka a prečíta ich spolužiakom
- Po prečítaní rozprávky si žiaci vyhodnotia svoje predpoklady

1. skupina

Kdesi kedysi mal jeden kráľ jedného syna a jedno dievčatko. „Ach otec môj, nesmúť tak, nesmúť nestrácej nádej.“ Išiel cez vršky, cez doliny, spytoval sa, ale po sestre ani chýru, ani slychu.

2. skupina

Kdesi kedysi mal jeden kráľ jedného syna a jedno dievčatko. „Ach otec môj, nesmúť tak, nesmúť nestrácej nádej.“ Išiel cez vršky, cez doliny, spytoval sa, ale po sestre ani chýru, ani slychu.

3. skupina

Kdesi kedysi mal jeden kráľ jedného syna a jedno dievčatko. „Ach otec môj, nesmúť tak, nesmúť nestrácej nádej.“ Išiel cez vršky, cez doliny, spytoval sa, ale po sestre ani chýru, ani slychu.

O VETERNOM KRÁĽOVI

Kdesi kedysi mal jeden kráľ jedného syna a jedno dievčatko.

Bol to krásny párik: šuhaj ako slnce a dievča ako zora! Mal sa veru čomu starý otec tešiť, celý svet sa mal na čo pozeráť, keď sa brat so sestrou ruka v ruke prechádzali po záhrade.

Ale keď sa raz kráľ so svojou dcérou prevážal na koči za mestom, zafučal vietor a princezná z koča zmizla. Kráľ sa obzeral, pozeral na všetky strany, ale o nej ani chýru. Rozposlal svojich sluhov po celej krajine, tí hľadali ako ihlu, ale nikde nič. Vtedy sa kráľ pustil do nariekania, do žalovania.

„Ach, otec môj!“ povedal mu syn, hoci ani jemu nebolo ľahšie pri srdci. „nesmúť tak, nesmúť, nestrácaj nádej. Idem ju ešte ja hľadať, a Pán Boh dá, že ju nájdem. Kráľ svojho syna požehnal a dobre vyzbrojeného vypravil v mene božom.

Išiel cez vršky, cez doliny, volal, spytoval sa, ale o sestre ani chýru, ani slychu. Chodil po horách, dolinách, sem i tam, až raz prišiel k jednému jazeru, kde plával krdeľ labutí. Strhol flintu z pleca a namieril do tej najväčšej.

Vtom sa ozvalo: „Hop, šuhaj, hop! Nestrieľaj do mňa, ver budem ti na dobrej pomoci! Zavolala na princa labuť. „Viem kam ideš, dobre ideš – tvoja sestra je na veternom zámku!“

Zadivený prehodil flintu cez plece a pobral sa ďalej. Onedlho došiel k veľkému mravenisku, práve mu stálo v ceste. Zastavil sa a začal doň pichať palicou. Mravce sa začali hemžiť, až vyšiel veľký s krídlami a povedal mu: „Nebúraj môj palác, nebúraj, veď ti nie je v ceste. Obíd' ho napravo, budem ti na dobrej pomoci.“

Kráľovič sa len usmial nad takouto rečou a nechal kopec na pokoji. Onedlho sa zasa dostal do húšťavy. Tak sa zamotal, že sa nemohol pohnúť ani sem, ani tam. V ceste mu zavadzal jeden suchý peň, plný, plnučičký včiel. Vytiahol šablú, že ho ide vyťať. Keď raz zaťal, vyšla von kráľovná: „nebúraj, veď ti môj dom nie je v ceste, len ho obíd' napravo, ja ti budem na dobrej pomoci.

Poslúchol ju, nechal peň pňom, a kliesnil si cestu ďalej. Keď sa preťal cez húštinu, zbadal na holom vršku vysoký zámok: „No chvalabohu, už som tu!“ a pustil sa hore vrškom.

Ale tam to bolo ešte horšie, také vetrisko ho sfukovalo, že sa iba štvornožky akosi po psote dostal hore. Prešiel do zámku, zaklopal – nič. Prešiel z jednej izby do druhej – ani živej duše. Až v tretej našiel pána švagra, ako si von oblokom hvízda. Keď veterný kráľ kráľoviča zazrel, hneď sa k nemu obrátil.

„Vitaj,“ oslovil ho, „švagrík môj dobrý, vitaj!“ Kráľovič hneď povedal, po čo prišiel a pýtal si svoju ukradnutú sestru.

„Ej,“ veterný kráľ na to, „aký si ty chytrý, švagrík! Nože troška počkaj! Teraz si v mojej moci.“ Potom ho zobral so sebou na breh mora, z palca si stiahol prsteň a hodil ho do samého stredu hlbiny. „Nuž, ak mi ten prsteň do rána prinesieš, tak ti vydám sestru, ak nie, pôjdeš odkiaľ si prišiel.“

Kráľovič len zmrzol od strachu, ale nič nepovedal. Kráľ vetrov ho so smiechom nechal na brehu. Len ešte doložil, že sa uvidia ráno. Chodil kráľovič dookola ako umučený. Zrazu k nemu priletela jedna labuť.: „Ej, oslovila ho, ty si mi daroval život. Nič ty nesmúť, len si ty ľahni spať a ten prsteň ti prinesiem.“

Na svitaní sa zobudil a prsteň už mal na palci. Vtom k nemu pritretil jeho švagor a hneď sa spýtal na prsteň. „Tu,“ ukázal mu ho princ.

„No dobre. Ale ešte jedno musíš vykonať. „Len poď so mnou, švagrík drahý.“ Zaviedol ho na najvyššiu zámockú vežu, vyniesol so sebou kilo maku, a z tade ho zosypal dolu. „Pozri, keď mi do rána ten mak pozbieraš, si slobodný aj so sestrou!“

Smutný princ sa len pozeral dookola na rozsiaty mak a vzdychol si. Vtom krídlatý mravec povedal: „Nič sa netráp, choď a ľahni si. Veď my ti do rána všetko pozbierame!“ Princovi troška odľahlo a šiel spať v dobrej nálade. Ráno, keď prišiel Veterný kráľ, bol všetok mak pozbieraný a vyneseny na vežu.

„Dobre teda švagre, keď si taký hodný chlap, tak si ju len maj. Ale si ju musíš poznať medzi dvanástimi paničkami.“

„Nuž, čo by som to bol za brata, keby som si sestru nepoznal?“ Ale keď mu ich predstavil, všetkých dvanásť bolo ako jedna, každá sa na neho jednako usmievala. Kráľ vetrov ho privítal: „Vitaj, braček, vitaj!“ Vtedy sa mu až začalo meniť pred očami, len vtedy zbadal, že je na tenkom ľade.

Vtom k nemu priletela včela, a šepala mu do ucha: „Počuj braček, nič sa neboj, na ktorú si sadnem, to je tvoja sestra!“ Naradovaný už len pozeral, kam si včielka sadne. Keď videl na ktorej včielka sedí, podišiel k nej a objal ju.

„Toto je moja sestra!“ „Tak je,“ priznal nafúkaný kráľ vetrov. „Teraz teda choďte zbohom!“ Veru sa ani nedali dlho ponúkať – naradostení sa pobrali k svojmu zarmútenému otcovi. Vtedy sa otec ešte len potešil, keď ich zazrel, ako si idú ruka v ruke, brat so sestrou – vtedy sa ešte len mal svet na čo dívať!“

PRACOVNÝ LIST PRE ŽIAKA

Prečítajte si rozprávku.

Odpovedzte na otázky k prečítanému textu

Informácie sú prítomné v texte

- Vymenuj, aké postavy v texte vystupujú a kde sa dej odohráva
- Ktoré zvieratá stretol princ, keď hľadal svoju sestru?
- Akú úlohu dal kráľ princovi ako prvú?
- Kto pomohol princovi v druhej úlohe?
- Čo zahodil do mora kráľ vetrov?
- Medzi koľkými princeznami mal kráľovič poznať sestru?

Vyvod' závery z textu

- Porozmýšľaj, prečo princ neublížil zvieratám na ceste?
- Myslíš si, že Veterný kráľ si bol istý, že princ jeho úlohy nesplní?
- Aké vlastnosti mal princ podľa toho ako sa zachoval ?
- Aké vlastnosti mal kráľ vetrov?
- Bolo správne, že princ riskoval svoj život kvôli svojej sestre?

Rozmýšľaj a odpovedz na informácie, ktoré nie sú prítomné v texte

- Prečo sa vybral do sveta hľadať dievčinu princ a nie kráľ?
- Očakával princ pomoc od zvierat, ktorým pomohol?
- Myslíš si, že aj ty by si dokázal pomôcť v ťažkej situácii tvojej sestre/bratovi?
- Vedel by si povedať, čo alebo kto v príbehu predstavuje „zlo“ (zápornú postavu)

Hodnot' vonkajšiu podobu príbehu

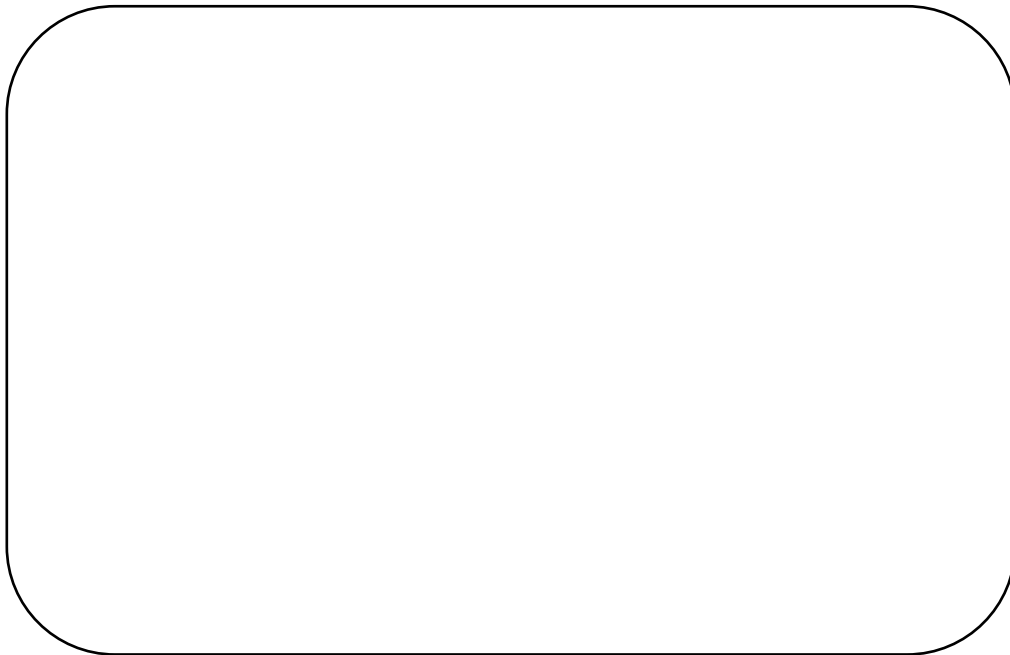
- Skús povedať aký druh rozprávok písal Pavol Dobšinský (ľudové, autorské)
- Čo je v texte skutočné a čo je neskutočné?

Rozmýšľaj a odpovedz.

- Aký dôležitý poznatok si odnášame z prečítaného príbehu?
- Skús domyslieť príbeh tak, že princovi neprídu na pomoc jeho zvierací kamaráti, ako by si mu poradil zvíťaziť nad Veterným kráľom?
- Keby si bol ty hlavná postava, ako by si sa zachoval v danej situácii, čo by si zmenil?

Aktivity po prečítaní textu

1. Skús nakresliť princa a jeho sestru pri návrate domov, v kresbe nezabudni vyjadriť pocity, ktoré prežívali pri návrate domov.

2. Zahrajte tú časť príbehu, kde sa brat zvíťazí s nájdenou sestrou.

3. Hra so slovami – hľadaj v slovách iné slová, vyznač ich.

PRINCEZNÁ	NÁDEJ	NARIEKANIE	ONEDLHO	DOŠIEL
NEMOHOL	ZOBUDIL	KRÁĽOVIČ	POZBIERAŠ	ZMRZOL
	ZAVIEDOL	DVANÁŠŤ	DAJSAMIBOŽE	

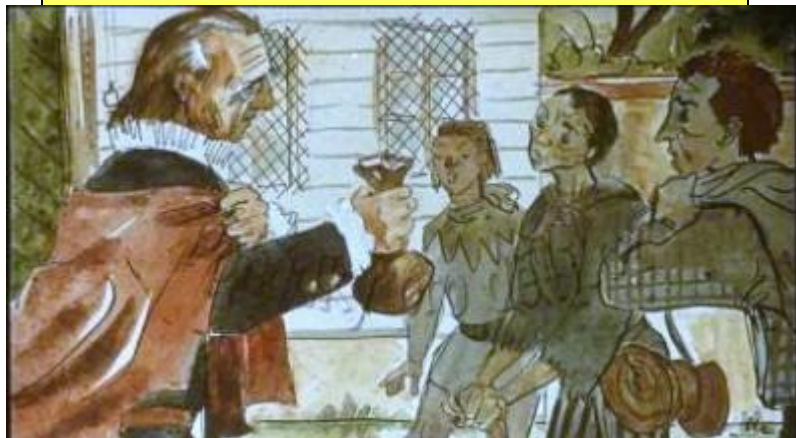
4. Zakrúžkuj slová, ktoré vystihujú vlastnosti princa a vysvetli význam slov.

SMELÝ	MÁRNIVÝ	DOBRY	MÚDRY	FALOŠNÝ
VYTRVALÝ	LENIVÝ	LÁSKAVÝ	VĎAČNÝ	STATOČNÝ

5. Zakrúžkuj slová, ktoré vystihujú vlastnosti Veterného kráľa.

PREŠIBANÝ	ZLÝ	DOBROSRDEČNÝ
ZALÚBENÝ	MILÝ	HLÚPY
NECITLIVÝ	VYNALIEZAVÝ	NAFÚKANÝ

6. Dobre si prezri obrázky, skús priradiť k akej časti príbehu obrázky patria, daj im samostatný názov a napíš ho do rámečkov.

7. Skús s pomocou obrázkov porozprávať obsah.

**ROZVOJ ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI VO 4. ROČNÍKU
PRACOVNÝ LIST č. 4**

ONDREJ SLIACKY: SOĽ NAD ZLATO

METODICKÝ LIST PRE UČITEĽA

Cieľom čítania s následne realizovanými úlohami je učiť žiakov sústrediť sa na detaily príbehu, vedieť postrehnúť zmeny deja, postáv a prostredia, v ktorom sa odohrávajú obidve rozprávky. Prostredníctvom nich vedieť porovnať dva rovnaké príbehy v rozličnom spracovaní (film – text, iní autori) a tieto zmeny vedieť aj popísať. Ak žiaci rozprávku nepoznajú je vhodné pozrieť si ju pred čítaním z CD.

STANOVENIE ZÁMERU ČÍTANIA

(cieľ čítania oznámený žiakom)

- Prečítame si rozprávku v podaní Ondreja Sliackeho, aby sme zistili, či spisovateľ pôvodnú rozprávku zmenil alebo nie
- Počas čítania budeme sledovať zmeny v deji, postavách a zmeny prostredia, v ktorom sa rozprávkový príbeh odohráva oproti pôvodnej rozprávke
- Sústreďme sa na vyvrcholenie zápletky – ako sa hlavná hrdinka popasuje so svojim osudom

AKTIVITY PRED ČÍTANÍM TEXTU

Rozhovor so žiakmi

- Rozhovor o rozprávke Sol' na zlato, ktorú poznáme v pôvodnom podaní

Didaktická hra – PEXESO

- Žiaci si zahrajú pexeso, ktoré obsahuje obrázky týkajúce sa príbehu
- Pomocou obrázkov si pripomenieme dej rozprávky
- Po hre sa žiaci pokúsia vysloviť svoje predpoklady, týkajúce sa zmien v príbehu rozprávky

SOL' NAD ZLATO

Jeden kráľ mal tri dcéry, ktoré si chránil, ako oko v hlave. Keď mu už nohy slabli, zavolať si ich k sebe a vraví: „Dcéry moje, prichodí sa mi rozhodnúť, ktorá z vás bude po mojej smrti kráľovnou. Skôr než tak urobím, chcel by som vedieť, ako ma ľúbite.“

„Ja viac než zlato!“ vykrikla najstaršia dcéra. „A ja“, zvolala prostredná, ako svoj vienok zelený!“

„A ty dcéra najmladšia?“ „Ja vás tatuško ľúbim ako soľ!“ vykrikla Maruška. „Čože?“ zachmúril sa kráľ, že ho najmladšie dieťa má rado len toľko ako soľ. A rozkričal sa: „Chod' mi z očí, a až nastanú také časy, že soľ bude vzácnejšia ako, zlato, vráť sa, budeš kráľovnou.“

Maruška od ľútosti nemohla vyrieť ani slova. A keďže bola zvyknutá otca poslúchať, vybrala sa preč. Šla cez hory a doly, až prišla do tmavého lesa. Tu, kde sa vzala, tam sa vzala, stojí pred ňou jedna starká.

„Maruška, kde ideš a prečo si taká uplakaná?“ Maruška rozpovedala starej žene čo sa jej prihodilo, tá ju nakrmila, odviedla ju do izbičky a takto sa pýta: „Len či ty vieš priasť, navíjať a tkať?“

„Neviem, starká moja, ale keď mi to ukážete, naučím sa.“ „Ukážem ti pravdaže, a ak doba dobu nájde, všetko sa ti raz zide.“ Za chvíľu bola Maruška do roboty ako osa, bielu zásterku akoby nosila od malička.

.....

Doma za ten čas bolo sestrám ako rybám vo vode. Najstaršia sa cez deň obliekala do drahých šiat, prostredná usporadúvala hostiny a tance. Lenže otec čoskoro vybadal, že najstaršej dcére je milšie zlato, ako on. A keď mu prostredná oznámila, že by sa rada vydala, vedel, že so zeleným vienkom rýchlo uvädne aj jej láska k nemu.

Neraz mu vtedy prišla na um Maruška, ale čože! Akoby sa po nej zľahla zem. „Eh, čo!“ odháňal spomienku na ňu. „Aj tak ma mala rada len ako márnú soľ.“

Raz mala byť v zámku veľká hostina. Tu priletí kuchár, ako bez duše a vyjachce: „Pán kráľ, veľká galiba, nemáme v celom zámku toľko soli, čo by sa zmestilo medzi prsty. Čím budem soliť?“

„Si ty blázon , kuchár!“ hnevá sa kráľ. „Pošli predsa po druhú!“

„Kdeže pošlem pán kráľ, v celej krajine niet toľko soli, čoby sa zместilo za náprstok.“

„Tak var bez soli!“ odbil ho kráľ. Boli to čudné hostiny, neslané! Hostia sa pomaly rozchádzali a noví prichodili. Kráľ chodil namrzený, dcéry ako obarené. Kdeže sú tie zlaté časy, zlata je dosť ale soli ani štipka. Ľudia pomaly strácali chuť do jedla. Slabli a chorľaveli, kto by bol priniesol čo i len zrnko soli, boli by ho zlatom vyvážili.

Až teraz kráľ poznal, aký vzácny boží dar je soľ. Ale i toto by bol ešte pretrpel, keby ho nebolo hrýzlo svedomie, ako veľmi ukrivdil svojej najmladšej dcére.

Vtedy starká vraví Maruške: „Dievka moja, vavela som ti, že doba dobu nájde a teraz prišiel čas vrátiť sa domov.“

„Ach, starká moja, akože sa vrátim, keď ma otec nechce?“ zabadákala Maruška. „Len neplač, spomeň si, čo ti otec povedal, keď ťa posielal z domu. Až nastanú časy, že soľ bude vzácnejšia ako zlato, môžeš sa vrátiť, a tie časy nastali. Slúžila si mi statočne, povedz, čo si žiadaš za odmenu.“

„Nič,“ odvetila Maruška. „ No ak mi naozaj chcete niečo dať, tak si žiadam štipku soli, čo by som priniesla otcovi,“ „A inšie si nežiadaš nič?“ Mohla by som ti splniť čo si len želáš.“

„Nie, nič si nežiadam, len tú soľ.“ „Nuž, keď si tak vážiš soľ, nech ti nikdy nechýba, a tu máš ešte tento prútik. Keď začne fúkať južný vetrík, choď za ním cez tri doliny a cez tri vrchy. Potom zastaň a prútikom šibni zem. Zem sa ti otvorí a ty vojdeš dnu, čo tam nájdeš, bude všetko tvoje, dávam ti to ako svadobný dar.“

Maruška za všetko poďakovala a celá smutná sa pobrala preč. Utešovala sa tým, že so starkou sa nadobro nelúči, že len čo si udobrí otca, vráti sa po ňu. Starká ešte zavolala na Marušku: „ Zostaň ty len dievka moja taká, aká si a bude ti dobre do smrti!“ A odišli spolu na kraj lesa, kde sa Maruška chcela stareнке ešte raz poďakovať, ale stareнке už viac nebolo. Nuž si len vzdychla a vykročila smerom ku zámku.

Keď už bola pred bránou zámku, stráže ju nepoznali a nechceli ju pustiť dnu. „Len ma pustite ku kráľovi, nesiem mu liek, ktorý ho vylieči zo všetkých bôľov. Oznamili to kráľovi, a ten hned' prikázal, aby neznámu dievčinu pustili

k nemu. Keď Maruška stála pred kráľom, požiadala, aby priniesli chlieb. „Chlieb máme, vzdychol si kráľ, ale soli niet.“

„Čo nemáte, môžete mať!“ Nato odkrojila krajec chleba a posypala ho soľou a podala ho kráľovi. „Ó, Bože!“ zaradoval sa kráľ, to je vzácny dar. Ako sa ti len odvdáčim, žiadaj si ženička čo len chceš!“ „Nič nežiadam tatuško, len ma majte radi, ako túto soľ!“ povedala Maruška a odkryla si tvár. Kráľ dobre že neomdlel od radosti, keď uvidel svoju dcéru. Jej sestry sa však viac tešili soli, ako svojej sestre. A tešilo sa aj celé kráľovstvo, lebo každému darovala kúsok chleba so soľou. Kráľ mal obavy, aby nerozdala všetku soľ, ale Maruška ho presvedčila, že soli je dosť. A naozaj tak bolo, kedykoľvek načrela do vrecúška vždy jej bolo dostatok. Všetci v kráľovstve pookriali, choroby sa stratili.

Kráľ si dal od radosti zavolať svojich radcov a Marušku ustanovil za kráľovnú. Keď Maruške dávali pod holým nebom kráľovskú korunu, pocítila na tvári teplý vetrík. Fúkal od juhu, a tak sa vybrala ta, ako jej poručila starká.

Keď prešla cez tri doliny a cez tri vrchy, pošibala prútkom o zem, ktorá sa hneď rozostúpila. Maruška vošla dnu a ocitla sa vo veľkej sieni, ktorá bola celá ani z ľadu. Povala, steny, podlahy, všetko bolo ako z ľadu, Po stranách boli otvory štôlní a z nich vybiehali malí ľudkovia a vítali Marušku: „Vítaj nám kráľovná, už ťa čakáme.“ Tak okolo nej štebotali, mihali kahancami liezli po lesklých stenách ani mušky. Potom ju vodili po štôlniach, kde viseli z povaly samé ľadové cencúle. Zaviedli ju aj do záhrady, kde rástli ľadové ruže, stokrásy a kvety od výmyslu sveta. Ľudkovia jej odtrhli jednu ľadovú ružu a podali jej ju.

Keď k nej privoňala, necítila žiadnu vôňu. „Prečo nevonia táto krásna ruža?“ „Pretože je zo soli,“ odvetili ľudkovia. „Všetko je tu zo soli.“ Maruška usúdila, že by bola škoda zobrať čo i len štipôčku z tejto krásy, ale ľudkovia na ňu volali: „Len ber, Maruška, koľko sa ti páči! Keď si zoberieš koľkokoľvek neubudne ani mačný máčik.“ Maruška sa pekne poďakovala a vyšla zo zeme.

Keď sa vrátila domov, ukázala otcovi ružu a všetko mu vyrozprávala. Kráľ pochopil, že Maruška práve dostala taký svadobný dar, aký nedostala ani jedna z dcér. Maruška však nezabudla ani na starkú. Jedného dňa dala zapriať kone a vybrala sa po starenku. Tú však nenašla, aj keď les prešla krížom krážom. Keď sa vrátila domov, zistila, že vrecko so soľou je prázdne. Maruška však už vedela, kde je jej dostatok. Brali ju tam brali a vždy jej mali dostatok.

PRACOVNÝ LIST PRE ŽIAKA

1. Prečítaj si rozprávku po častiach. Po každej časti najskôr odpovedz na otázky, až potom pokračuj v čítaní.

Otázky k 1. časti textu

- Čo si sa dozvedel z rozprávkového príbehu doteraz?
- V čom sa líši od pôvodnej rozprávky?
- Povedz ako ľúbili otca všetky tri dcéry?
- Odpovede Maruškiných sestier boli rovnaké alebo odlišné?
- Vieš vysvetliť, prečo sa pri Maruškinovej odpovedi kráľ nahneval?
- Myslíš si, že jeho rozčúlenie bolo správne?
- Čo myslíš, ako bude príbeh pokračovať?

Otázky k 2. časti textu

- Ako pokračoval príbeh? Stalo sa to, čo si myslel?
- Popíš, ako to vyzeralo v kráľovstve, keď Marušku vyhnal kráľ?
- Prišiel už kráľ na to, akú hodnotu má soľ? Ak áno povedz, podľa čoho tak usudzuješ.
- Ako sa varilo na zámku bez soli?
- Opíš kráľove pocity, keď zistil, že Maruške veľmi ukrivdil.
- Sú v tejto časti príbehu odlišnosti s predchádzajúcou rozprávkou?
- Povedz, ako bude podľa teba príbeh pokračovať.

Otázky k 3. časti textu

- Čo sa teraz dialo s Maruškou?
- Ako ju vystrájala starenka?
- Čo darovala starenka Maruške ako svadobný dar?
- Aký bol návrat Marušky na zámok?
- Ako Marušku privítali sestry? Tešili sa z jej návratu?
Ako by si sa zachoval ty voči sestrám a otcovi, keby si bol na mieste Marušky? Vedel by si odpustiť a pomôcť svojej rodine?
- Čo sa podľa teba stane v príbehu v ďalšej časti?

Otázky k 4. časti textu

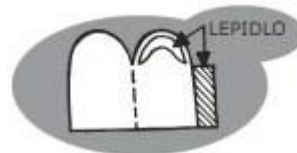
- Skončil sa príbeh tak, ako si očakával?
- Čo videla Maruška v podzemí?

- Ako takéto miesto nazývame v skutočnosti?
- Myslíš si, že Maruška bola smutná, keď nenašla starenku?
- Ako bol príbeh v tejto časti zmenený v porovnaní s pôvodnou rozprávkou?
- Je niečo, čo v tomto spracovaní príbehu chýba?

Úlohy po prečítaní textu

- Vieš aká je hlavná myšlienka?
- Pokús sa spísať všetky odlišnosti, ktoré si postrehol.
- Ktorá verzia rozprávky sa ti páčila viac? Prečo?
- Zahraj so spolužiakmi túto rozprávku ako bábkové divadlo pomocou papierových prstových bábok.

Postavičky – bábky po obode vystrihni. Na vyznačené miesta nanies lepido na papier a spoj. Lepidlo nechajte dobre zaschnúť.

Aktivita po prečítaní textu

- Hra na detektíva

Nájdí a vyznač najznámejších slovenských spisovateľov, ktorí píšu pre deti.

Á	K	S	N	I	R	O	V	A	J	D	O	P
K	Í	L	I	Č	O	N	O	V	Á	K	Ó	O
R	Č	A	E	C	Ľ	E	T	A	Ď	R	S	K
Á	V	I	L	I	A	M	P	R	U	T	E	O
Z	A	L	V	V	S	U	F	Ú	R	Č	M	R
U	R	I	P	O	O	Z	K	N	Í	A	A	Y
S	O	T	O	N	L	A	E	N	Č	T	T	T
O	M	Á	P	A	N	V	R	A	K	Á	U	Á
V	A	R	A	J	I	O	A	O	O	R	L	R
Á	N	V	Č	E	H	S	Y	P	V	X	Í	O
-	M	A	R	T	Á	K	O	V	Á	J	K	V
T	A	N	I	T	R	A	N	O	V	S	K	Á
Ý	K	S	N	I	Š	B	O	D	P	C	N	M

Našiel si meno najznámejšieho zberateľa slovenských ľudových rozprávok? Napíš jeho priezvisko do tabuľky.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**ROZVOJ ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI VO 4. ROČNÍKU
PRACOVNÝ LIST č. 5**

JEAN DE LA FONTAINE: VLK A JAHNIATKO

METODICKÝ LIST PRE UČITEĽA

Cieľom čítania s následne realizovanými úlohami je prostredníctvom zážitku z prečítanej bájky učiť žiakov správne vnímať a pochopiť ponaučenie z príbehu. Vedieť ho vysvetliť a aplikovať v praktickom živote. Na základe konania postáv dospieť k životným múdrostiam, ktoré zohrávajú v živote človeka dôležitú úlohu.

STANOVENIE ZÁMERU ČÍTANIA

(cieľ čítania oznámený žiakom)

- Prečítame si túto bájku, aby sme sa pomocou zvieracích hrdinov zoznámili s novým životným ponaučením
- Počas čítania budeme sledovať správanie zvierat
- Pozornosť venujte ponaučeniu, ktoré je v príbehu
- Ako by sme mohli toto ponaučenie využiť v živote ľudí

AKTIVITY PRED ČÍTANÍM TEXTU

- **Aktivizácia poznatkov**
Skôr, ako si prečítame bájku, skúsime si zopakovať aké znaky má bájka, čo nesmie chýbať v každej bájke
- **Tajnička**
vylúštením tajničky získame informáciu, ktoré zvieratá budú v bájke vystupovať
- **Predvídanie**
Skúste predvídať:
 - čo by sa mohlo prihodiť týmto zvieratám v príbehu
 - čo majú tieto zvieratá spoločné (rozdielne)
 - čo ich mohlo spojiť do jedného príbehu

VLK A JAHNIATKO

Malé jahniatko si prišlo uhasiť smäd k potôčiku pod úbočím. Zrazu sa na druhom brehu z ničoho nič objavil starý vlk. Zlostil sa na celý svet, lebo sa mu nič nepodarilo uloviť. Od smädu mu škákalo v bruchu, tak chcel uhasiť aspoň smäd.

Zbadal jahniatko a hneď sa doň pustil: „Ty drzáň jeden kučeravý, skalil si mi vodu! To si odskáčeš! Za bezočivosť ťa potrestám!“

Jahniatko sa od strachu celé roztriaslo a mocného vlka sa snažilo upokojiť vysvetlením: „Vodu pijem poniže teba, po prúde, nemôžem ti ju kaliť.“ Vlk však bol ukrutne hladný a mrzutý, preto odsekol: „Kališ mi ju, tak je to a basta! A tiež si spomínam, že si ma vlani v zime ohováralo!“ vrčal čoraz viac.

„Ale veď ja som vlani ešte nebolo na svete, ako som mohlo?“ bráni sa jahniatko.

„To je jedno, či si to bolo ty alebo niekto z tvojich bratov!“ zúrili vlk.

„Nemám žiadnych bratov, som samo.“ zúfalo sa bránilo jahniatko. Ani to však vlkovi nestačilo.

„Keď to neboli tvoji bratia, tak to bol niekto, kto sa na teba podobal. Nenecháte ma na pokoji, štvete na mňa psov. To vie každý. A každý pochopí, že sa musím brániť, aby som si uchránil holý život!“ zavyl vlk zúriivo. Stačil len skok cez potok, vlk jahniatko schmatol, odtiahol ho do lesa a tam zožral.

A ponaučenie? **Proti hrubej sile pravda málo zmôže.**

PRACOVNÝ LIST PRE ŽIAKA

1. Vylúšti tajničku, ktorá ti prezradí, ktoré zvieratá budú v bájke vystupovať.

Počas lúštenia si zopakujesh teoretické vedomosti z literatúry, ktoré si sa naučil vo štvrtom ročníku. Odpovede zapisuj do tajničky. Vylúštenie je ukryté v žltých políčkach

PUSTI SA DO LÚŠTENIA

1.											
2.											
3.											

1. Ako sa volá literatúra, ktorá prináša poznatky a informácie ?
2. Aký je názov literatúry, v ktorej sú literárne texty s umeleckým zážitkom?
3. Útvar, ktorý obrazne pomenúva ľudskú vlastnosť alebo životnú situáciu a nemá ponaučenie
4. Krátky príbeh, ktorý prináša ponaučenie v závere alebo na začiatku
5. Prirovnáva na základe podobnosti
6. Priezvisko autora, ktorý píše autorské rozprávky - Daniel
7. Dramatické dielo, ktoré sa predvádza na javisku
8. Pomenuj tieto výroky: Všetkého veľa škodí. Bez práce, nie sú koláče.
9. Hromadný informačný prostriedok, ktorý vysiela obraz aj zvuk
10. Časť literárneho diela zložená z odsekov
11. Časť prozaického textu, jeho začiatok je vždy na novom riadku

Vylúštenie tajničky: _____

2. Prečítaj si bájku.

Odpozd na otázky k prečítanému textu

Informácie sú prítomné v texte

- Vymenuj, aké postavy v texte vystupujú
- Kde sa stretli tieto postavy ?
- Prečo bol vlk nahnevaný?
- Čo vyčítal vlk jahniatku ako prvé?
- Pamätáš si koľko výčitiek vzniesol vlk na jahniatko celkom?

Vyvod' závery z textu

- Prečo vlk vyčítal rôzne veci jahniatku?
- Myslíš si, že jahniatko sa malo viac brániť slovne? Ako by si sa zachoval ty, keby si bol na mieste jahniatka?
- Aké vlastnosti mal podľa teba vlk?
- Bolo správne, že jahniatko sa bránilo iba slovne, čo malo urobiť pre svoju záchranu?
- Aké je ponaučenie z príbehu?
- Pokús sa vysvetliť toto ponaučenie.
- Vieš povedať, čo toto ponaučenie znamená v živote.
- Stretol si sa aj ty s niečím podobným ako jahniatko?

Hodnot' vonkajšiu podobu príbehu

- Skús povedať , či tento príbeh má známky klasickej bájky?
- Má podľa teba rozprávka niečo spoločné s bajkou?
- Aké pocity v tebe vyvolal tento príbeh?

Úlohy a aktivity po prečítaní textu

- Aký dôležitý poznatok si odnášame z prečítaného príbehu?
- Vytvor vlastnú osnovu textu.
- Ku každému bodu osnovy napíš pár viet tak, aby si vystihol podstatu celého príbehu
- Na základe prečítaného príbehu skúste vytvoriť ilustráciu (obrázok vlka a jahniatka), v kresbe sa pokús vyjadriť vlastnosti oboch zvierat
- Vymysli šťastný koniec príbehu (záver), napíš ho a prečítaj spolužiakom.

1. Hľadaj správny význam poučenia. Rámček so správnou odpoveďou vyfarbi.

Proti hrubej sile, pravda málo zmôže.

Toto poučenie znamená, že:

Keď chceš vyhrať, musíš sa byť len so slabým.

V živote vyhráva ten kto je silnejší, nie ten kto hovorí pravdu.

Vždy treba hovoriť pravdu.

2. Nájdí a napíš vety, v ktorých:

a) vlk nadáva jahniatku, ako mu zakalilo vodu

b) vlk vyčíta jahniatku, ako ho ohováralo

c) vlk kričí, ako proti nemú štvú psov

3. Vyhľadaj v texte a vypíš 10 slovíč a 10 prídavných mien.

slovesá: _____

prídavné mená: _____

**ROZVOJ ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI VO 4. ROČNÍKU
PRACOVNÝ LIST č. 6**

JEAN DE LA FONTAINE: KOCÚR A STARÁ MYŠ

METODICKÝ LIST PRE UČITEĽA

Pracovný list ponúka bájku s následne realizovanými aktivitami pred aj po čítaní textu. Riadený rozhovor pred samotným čítaním má aktivizovať doterajšie skúsenosti žiakov s bájkou, jej znakmi a obsahom s podobným zameraním. Aktivity po čítaní textu obsahujú kladenie otázok, ktoré preveria úroveň porozumenia textu (obsah + skúsenosti čitateľa). Vypracovanie úloh slúži na zosumarizovanie a precvičenie úloh pri práci s obsahom textu.

STANOVENIE ZÁMERU ČÍTANIA

(cieľ čítania oznámený žiakom)

- Prečítame si túto bájku, aby sme sa dozvedeli, novú životnú skúsenosť, ktorú nás naučia zvierací hrdinovia
- Vašou úlohou bude všímať si predovšetkým konanie hlavnej zvieracej hrdinky
- Zamerajte sa na ponaučenie, ktoré vyplýva z príbehu

AKTIVITA PRED ČÍTANÍM TEXTU

Riadený rozhovor so žiakmi

Čítali ste už bájku?

Podľa čoho poznáme bájku?

Aké postavy vystupujú v bájkach?

Uveď názov inej bájky, povedz v skratke, čo sa v príbehu odohralo a porozprávaj ako príbeh skončil.

Skús predvídať podľa zašifrovaného obrázku, v ktorom vidieť iba časť tiel zvieratiek, ktorí zvierací hrdinovia budú v tomto príbehu vystupovať.

KOCÚR A STARÁ MYŠ

Tento kocúr bol skutočným postrachom všetkých myší v dome! Vedel sa plaziť tak potichučky, že aj vánok bol oproti nemu hlučný. Pazúry mal ako šable a pri pohľade jeho zelených očí každá myška od hrôzy skamenela. A navyše bol všetkými masťami mazaný. Rozhodol sa vykynožiť myší rod na celej zemi. Nastražil hromady pascí a pascičiek, rozhádzal otrávené zrno, skrátka ničil myši, ako sa len dalo. Lenže ani myši nie sú hlúpe. Časom sa naučili obchádzať pasce a otrávené zrno obchádzali širokým oblúkom. Zo svojich dier vychádzali, len keď naisto vedeli, že kocúrisko nečíha niekde nablízku. A tak sa kocúr rozhodol s myšami vybabrať. Nastrojil to tak, že to vyzeralo, že sa zachytil nohou do slučky. Dokonca sa tváril ako mŕtvy. Myšky najskôr vystrčili svoje ňufáčiky, potom na dva krôčiky vybehli, a keď sa kocúr stále ešte nehýbal, trúfli si bez strachu hľadať dačo pod zub. Lenže v tej chvíli kocúr po myškách skočil a veru pochytal všetky, ktoré neboli dosť rýchle, aby stihli ubziknúť do úkrytu. „To ešte nie je všetko, vy čvarga jedna!“ zastrájal sa pod fúzy kocúr „myšobijec“. A skutočne prišiel na ďalšiu lešť. Vyvával sa v múke a v takomto bielom prestrojení sa schúľil v kútiku a striehol na neopatrné myšky. Keď sa blížili nič netušiace myšky, už sa maškrtne zalizoval. Ibaže jedna myška stála opatrne naboku. Bola to svetaskúsená myška, ktorá dokonca raz smrti unikla iba o vlások a ostala jej po tom pamiatka - prišla o kúsok chvostíka. „Ten kopček múky v kútiku sa mi vôbec nepáči, vykrikla piskľavo. „Vyzerá veľmi podozrivo!“ Potom kocúra odhalila. „Aj keby si sa premenil na vreco múky, nešla by som k tebe bližšie!“ A tak stará skúsená myš zachránila život nie len sebe, ale aj ďalším myškám.

No vidíte, nedôverčivosť je matkou istoty.

PRACOVNÝ LIST PRE ŽIAKA

1. Ktoré zvieratá budú vystupovať v nasledujúcej bájke ti prezradí zašifrovaný obrázok.

2. Prečítajte si bájku.

Odpoďte na otázky k prečítanému textu

Informácie v rámci textu

- Vymenuj postavy , ktoré v texte vystupujú a kde sa dej odohráva
- Popíš, ako vyzeral kocúr
- Ako nazval autor kocúra?
- Čo všetko povystrájal kocúr myškám?
- V akom prestrojení spoznala myška kocúra?
- Nájdi vetu, ktorá popisuje, ako kocúr nadáva myšiam
- Vyhľadaj vetu s ponaučením

Informácie mimo rámec textu

- Vedeli by ste popísať aké vlastnosti mali kocúr a stará myš
- Popíš, čo majú postavy spoločné a čím sa líšia
- Ako by ste si vy poradili s kocúrom. Navrhni riešenie
- Ktorá postava ti bola počas čítania príbehu bližšia? Prečo, vysvetli.
- Vysvetli ponaučenie vyplývajúce z bájky
- Navrhni, kde by sa dala táto životná múdrosť v živote využiť
- Stretli ste sa niekedy v živote alebo pri čítaní s tým, že sa vám vyplatilo byť nedôverčivými?

Úlohy a aktivity po prečítaní textu

- Ktorou postavou by si chcel / nechcel byť a prečo?
- Prečo nakoniec stará myš zvíťazila nad kocúrom?
- Vysvetli, prečo stará myš bola nedôverčivá
- Dramatizujte príbeh – rozdeľte si úlohy pre postavu kocúra a starej myšky
- Dokonči ilustráciu kocúra na s. 4

1. Vyhľadaj a vypíš z textu: 10 predložiek a 10 zámen.

predložky: _____

zámená: _____

2. Označ vetu, ktorá správne vysvetľuje ponaučenie príbehu.

Nedôverčivosť je matkou istoty.

Dôveruj iba svojej matke.

Najlepšie sa naučíš správne dôverovať od svojej matky.

Keď chceš s istotou niečo dosiahnuť, nedôveruj len tak ľahko niekomu a niečomu.

3. Zahraj sa na pravdu: zvoľ si jednu odpoveď a dopíš ju na správne miesto.

Aj keby si sa premenil na vrece múky,

.....

..... aj tak by som ťa ľahko spoznala.

..... nešla by som k tebe bližšie.

..... nenapiekla by som z teba koláčov.

4. Podčiarkni vlastnosti, ktoré charakterizujú starú myš.

bojzlivá	múdra	šikovná	mladá	skúsená
nebojácna	hlúpa	nešikovná	stará	neskúsená

5. Zostav z viet v správnom poradí osnovu príbehu.

Rozhodnutie kocúra oklamať myši.

Vystráhanie kocúra myškám.

Kocúr je obávaný postrach myši.

Maskovanie kocúra v múke.

Kynoženie myšiek.

Víťazstvo starej myši nad kocúrom.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

**ROZVOJ ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI VO 4. ROČNÍKU
PRACOVNÝ LIST č. 7**

HANS CHRISTIAN ANDERSEN: ŠKAREDÉ KÁČATKO

METODICKÝ LIST PRE UČITEĽA

Cieľom čítania s následne realizovanými úlohami je: prostredníctvom citového zážitku z príbehu učiť žiakov vcítiť sa do pocitov inej osoby v ťažkých životných situáciách, na základe literárnych vzorov vedieť správne konať v podobných situáciách.

STANOVENIE ZÁMERU ČÍTANIA

(cieľ čítania oznámený žiakom)

- Túto rozprávku si prečítame so zámerom vcítiť sa do prežívania hlavnej hrdinky v rôznych životných situáciách
- Vašou úlohou bude všímať si konanie jednotlivých postáv a následne reakcie hlavnej hrdinky
- Sledujte, ako sa podarilo hlavnej hrdinke stať sa pekným a šťastným zvieracím tvorom

AKTIVITA PRED ČÍTANÍM TEXTU

Predvídanie príbehu na základe ilustrácie

- Žiaci pracujú vo dvojiciach, každý žiak z dvojice si prezrie obrázok, podľa ktorého má predvídať, aký je názov rozprávky
- Svoje tvrdenia si zapíšu pod obrázok
- Po zistení skutočného názvu rozprávky sa vyhodnotia: kto uhádol, alebo kto bol bližšie k skutočnému názvu
- Ak poznáte túto rozprávku, pokúste sa povedať, čo si z tejto rozprávky pamätáte

ŠKAREDÉ KÁČATKO

Na starom gazdovskom dvore žila kačacia rodina. Mamka kačka zohrievala vajíčka, z ktorých sa jedného dňa vyďobalo na svet šesť žltučkých káčatiek – páperových guľôčok.

Iba jedno vajíčko bolo väčšie ako ostatné. Vyľahlo sa z neho čudné sivé káčatko. Mamka kačka krútila hlavou nad tým čudom. „Odkiaľ som len nabrala také škaredé káčatko!“ vzdychla mamka kačka zakaždým, keď naň pozrela. Sivé káčatko nielenže nebolo pekné, ale odháňalo bratov a sestry od jedla, pretože bolo ustavične hladné.

Úbohé škaredé káčatko bolo stále čoraz nešťastnejšie. Ostatné sa s ním nechceli hrať, lebo bolo nešikovné. Všetci z gazdovského dvora sa mu vysmievali. Káčatko bolo veľmi opustené.

„Úbohé škaredé káčatko“, túlila ho k sebe mamka kačka, „prečo si iné, ako ostatné káčatká?“ A vtedy bolo káčatku najhoršie, potajomky plakalo. Cítilo, že ho okrem matky nikto nemá rád.

Napokon jedného rána na úsvite, utieklo káčatko z dvora. Stalo si na breh rybníka, kde sa pásli husi. „Také škaredé káčatko sme ešte nevideli,“ pohrdavo naňho vykrikovali a odháňali ho. Káčatko sa chcelo vrátiť domov, ale nepoznalo cestu. Zatúlalo sa k chalúpku, v ktorej bývala stará sedlička. Keďže táto dobre nevidela, myslela si, že je to hus. Strčila ho do klietky, aby jej zniesla niekoľko vajec. No škaredé káčatko vajíčka nie a nie zniesť.

„Keď neznášaš vajcia, budeš na pečienku,“ dudrala starena. Jednej noci, keď gazdiná zabudla zatvoriť dvierka na klietke, káča utieklo. Opäť bolo samo, letelo, kým vládalo, a potom zosadlo v hustom lese. „Ukryjem sa tu navždy, keď ma nikto nechce,“ povedalo si.

Jedno ráno, len čo po spánku otvorilo oči, zazrelo na modrej oblohe letieť veľké nádherné vtáky. Boli biele, mali dlhé, štíhle krky, a žlté zobáky. Sťahovali sa na juh, do teplých krajín.

„Keby som aspoň jeden deň mohlo vyzeráť ako ony,“ vzdychlo si káčatko. „Aspoň jedinký deň, hádam by si ma niekto obľúbil.“ Prišla zima a voda v rybníku zamrzla. Úbohé káčatko sa pustilo hľadať v snehu potravu. Vysilené od únavy kleslo na zamrznuté jazero. Náhodou naň naďabil sedliak a vložil si káča do kapsy. „Úbožiatko, celé je premrznuté, vezmem ho domov, žene a deťom, postarajú sa oň“, poľutoval ho.

Káčatko konečne našlo lásku. V sedliakovom dome prežilo tuhú zimu v hojnosti a teple. Na jar si sedliak povedal: „Káčatko podrástlo, pustím ho na slobodu, nech si užije voľnosti.“ Káčatko odletelo k rybníku. Sadlo si na vodu

a vtom v nej uvidelo svoj obraz. „To som naozaj ja?“ čudovalo sa. V tej chvíli zosadli na rybník labute, ktoré sa vracali z teplých krajín. Káčatku hneď svitlo, že patrí k nim, a rýchlo sa k vtákom pridalo.

„Aj my sme labute, ako ty,“ privraveli sa mu priateľsky. „Kde si zimovala?“ vypytovali sa. „To by bolo na dlhé rozprávanie,“ odvetila šťastne mladá labuť a majestátne plávala so svojimi družkami po rybníku.

„Pozrite sa, aká je tá mladá labuť krásna,“ volali deti z brehu. „Je najkrajšia zo všetkých.“ A šťastná labuť -- káčatko na nich veselo zamávala.

PRACOVNÝ LIST PRE ŽIAKA

1. Na základe ilustrácie skús napísať názov rozprávky.

Myslím si, že názov rozprávky je _____.

2. Ak túto rozprávku poznáš, napíš jednou vetou o čom je.

3. Prečítajte si rozprávku.

Odpondezte na otázky k prečítanému textu

Informácie v rámci textu

- Vymenuj postavy , ktoré v texte vystupujú a kde sa dej odohráva
- Popíš, ako vyzeralo káčatko krátko po vyliahnutí
- Ako sa správali na dvore ostatné zvieratá ku káčatku?
- Kam utieklo káčatko z dvora?
- Povedz, čo sa všetko káčatku prihodilo, kým neprišla zima
- Kde sa káčatko stretlo s láskavými ľuďmi?
- Popíš, ako vyzeralo zistenie káčatka, že je vlastne labuť

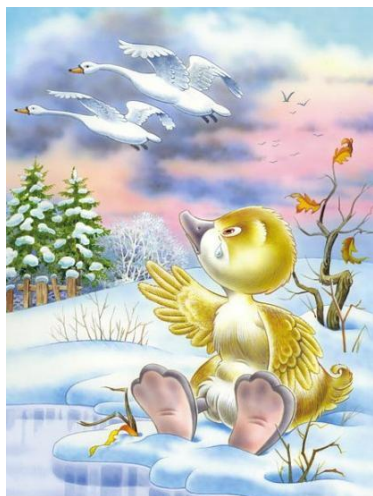
Informácie mimo rámec textu

- Popíš pocity káčatka, keď sa mu všetci na dvore vysmievali
- Kto bol oporou pre káčatko na sedliackom dvore?
- Prečo sa rozhodlo káčatko odísť z dvora?
- Myslíš si, že odchod káčatka bolo to správne riešenie?
- Zmenil sa život káčatka po odchode z dvora k lepšiemu?
- V ktorej situácii išlo káčatku o život?
- Ktorý moment bol v tomto príbehu najšťastnejší pre káčatko?
- Popíš pocity káčatka, keď ho všetci chválili, aké je krásne

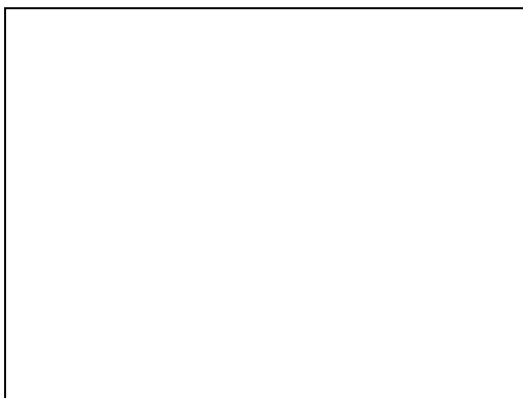
Úlohy a aktivity po prečítaní textu

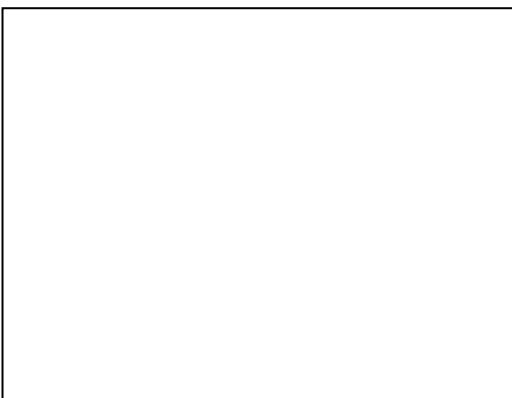
- Cítil si sa aj ty niekedy v živote ako škaredé káčatko?
- Aké boli tvoje pocity? Ako si sa snažil tento problém vyriešiť?
- Skús pravdivo odpovedať, či si sa aj ty niekedy správal k niekomu tak, ako sa správali ostatné zvieratá na dvore ku káčatku.

1. Prezri si obrázky. Vystrihni ich a ulož tak, ako nasledovali za sebou v príbehu.

2.. Nalep obrázky podľa poradia. Vytvor ku každému obrázku krátky text.

1

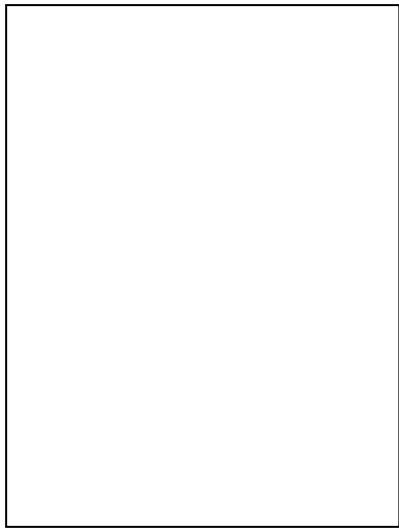
2

3

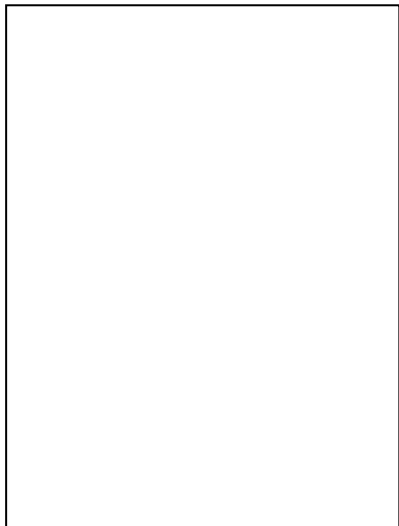
4

5

6

7

8

3. Vyber obrázok, ktorý vystihuje najhoršie a najsmutnejšie chvíle pre káčatko. Opíš jeho pocity s použitím prídavných mien:

smutné sklamané nešťastné uplakané utrápené
osamelé ustráchané hladné uzímené nepekne

4. Vyber obrázok, ktorý vystihuje najkrajšie a najveselšie chvíle pre káčatko. Opíš jeho pocity pomocou týchto prídavných mien:

prekvapené natešené milé nádherné veselé
šťastné spokojné kamarátske smelé

**ROZVOJ ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI VO 4. ROČNÍKU
PRACOVNÝ LIST č. 8**

MIROSLAV EMER: O ETIKETE

METODICKÝ LIST PRE UČITEĽA

Cieľom čítania daného textu s následne realizovanými úlohami je učiť žiakov dospieť k poznaniu, že existujú spoločenské pravidlá , ktoré pomáhajú mladému človeku vedieť sa správať v spoločnosti v rôznych životných situáciách. Ak sa potom podľa nich aj riadi, zistí, že jeho okolie ho vníma odrazu inak.

STANOVENIE ZÁMERU ČÍTANIA

(cieľ čítania oznámený žiakom)

- Text čítame so zámerom oboznámiť sa s pravidlami slušného správania, ktoré platia pre dospelých ale aj pre deti
- Vašou úlohou bude všímať si správanie detí a ich reakcie na príhodu, ktorá sa stala spolužiakom v jedálni
- Sledujte text a zamyslite sa nad slovami, ktoré povedal dedko vnúčatám

AKTIVITA PRED ČÍTANÍM TEXTU

Aktivizácia poznatkov

- Skôr, ako si prečítame text, skúste povedať, čo si predstavujete pod slovom **etiketa**.
- Odpovede žiakov sa môžu zaznamenať a po prečítaní textu sa môžu vyhodnotiť.

Práca s obrázkovým materiálom

- Prezrite si jednotlivé obrázky a o každom z nich sa porozprávajte.
- Na čo poukazujú jednotlivé obrázky?
- Spoznali ste sa aj vy v niektorých obrázkoch?
- Porozprávajte svoju príhodu, pri ktorej ste boli niekedy všetkým na smiech, alebo opačne, keď ste sa smiali na cudzom nešťastí.

O ETIKETE

Dnes sa nám stala v školskej jedálni veselá príhoda. Niektorí spolužiakov vyliali na dlážku trochu polievky, keď niesol tácku s obedom. Neunúval sa ale dlážku poutierať.

V tom vbehlí do jedálne dvaja spolužiaci, ktorí sa naháňali ešte z chodby. Šmykli sa na polievke, preleteli cez jedáleň a ani nechcete vedieť, čo všetko lietalo v povetrí!

Jedáleň vyzerala ako po zemetrasení a mnohí z nás mali obed na tvári i na šatách. Bolo to veľmi smiešne! Príhodu sme so smiechom rozpovedali dedkovi, keď sme videli jeho zdesenie v akom stave sme sa vrátili zo školy.

„Ale tak vyzerajú skoro všetci“ – smiali sme sa. Ale dedko sa napodiv neusmial. Museli sme sa osprchovať a prezliecť sa do čistého, a keď sme už sedeli pri dedkovom kresle, a on nám rozprával o etikete, ako sľúbil včera, v kúpeľni ticho bzučala práčka. Keď prídu naši z roboty, budú sa už naše školské veci sušiť na šnúre.

Dedko Adam je skrátka úžasný! Teraz tu už sedí a rozpráva: Z toho, čo sme si včera povedali o civilizovanej krajine vieme, že existujú isté **pravidlá správania**. Tie určujú ako sa má človek chovať, aby neobťažoval iných.

Sú to **pravidlá slušného správania**, ktoré nazývame **etiketa**. Platia pre dospelých, ale aj pre deti, preto sa ich musíme učiť od malička. To, čo sa nám na prvý pohľad môže zdať smiešne, môže iným naopak spôsobovať útrapy, nepríjemnosti, ba i bolesť.

Nie je slušné smiať sa tomu, čo iného postihlo, ale naopak, treba mu pomôcť. No a takéto konanie spôsobí aj mnoho starostí rodičom, ktorí sa nepotešia - mrkol dedko smerom k prádlu!

PRACOVNÝ LIST PRE ŽIAKA

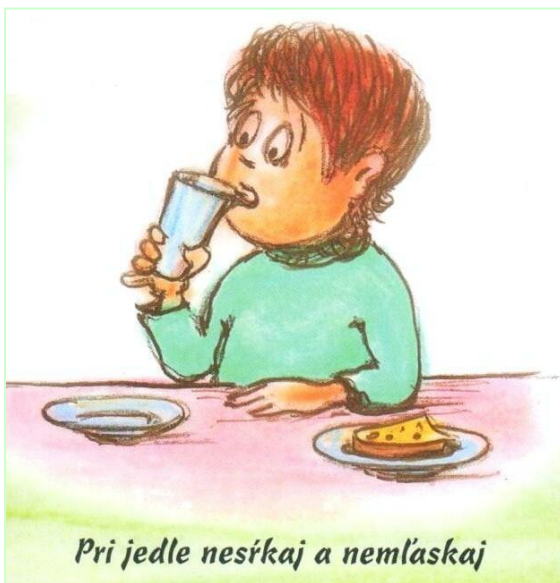

1. Prezrite si jednotlivé obrázky aj s komentármi pod nimi a porozprávajte sa o nich.

- Ako by si sa ty zachoval, keby sa stala tvojmu spolužiakovi takáto príhoda
- Je podľa teba správne smiať sa na cudzom nešťastí?

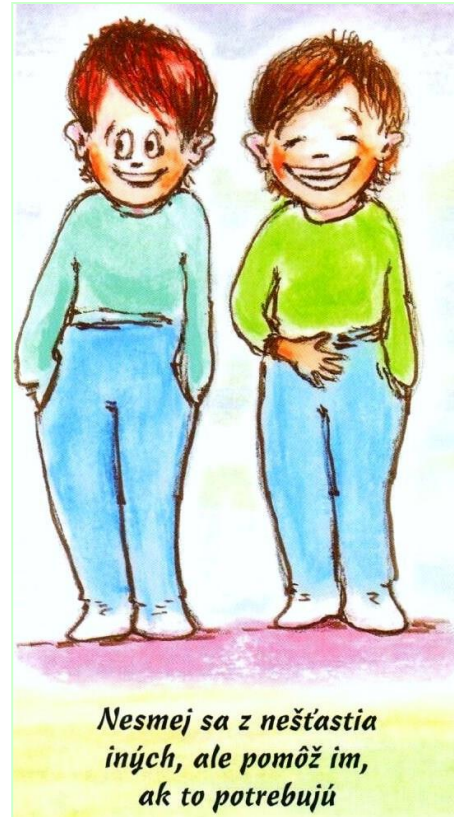
*Ešte nedávno zdravili
mládenci zdvihnutím klobúka*

Pri jedle nesťkaj a nemľaskaj

*Na tvojom oblečení nemusí
byť vidno, čo bolo na obed*

2. Prečítajte si príbeh.

Odpovedzte na otázky k prečítanému textu

Informácie v rámci textu

- Čo sa stalo v jedálni?
- Popíš situáciu v jedálni?
- Komu porozprávali deti svoju príhodu?
- Ako sa volal dedko?
- Čo sa dialo v kúpeľni, kým dedko deťom rozprával o etikete?
- Ako dedko vysvetľoval deťom, čo je to etiketa?

Informácie mimo rámec textu

- Prečo sa dedko na príhode nesmial?
- Vysvetli, prečo podľa teba nie je slušné smiať sa nad útrapami iných ?
- Aj tebe sa už niečo také prihodilo?
- Povedz, ako si sa v takomto prípade zachoval.
- Našiel sa niekto, kto sa ťa v takejto situácii zastal?
- Aký dôležitý poznatok, si odnášame z prečítaného textu?

Úlohy a aktivity po prečítaní textu

1. Napíš stručný obsah príbehu.

2. Nájdi v texte desať podstatných mien s predložkami.

Podstatné mená s predložkami: _____

3. Čo je etiketa? Povedz vlastnými slovami.

4. Vymysli príbehu iný nadpis. Napíš ho do rámčeka.

5. Nakresli vlastnú ilustráciu, ktorá vystihuje príhodu z jedálne.

**ROZVOJ ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI VO 4. ROČNÍKU
PRACOVNÝ LIST č. 9**

ODBORNO-NÁUČNÝ TEXT: LEVY

METODICKÝ LIST PRE UČITEĽA

Cieľom čítania s následne realizovanými úlohami je prostredníctvom odborného textu učiť žiakov nielen pasívne prijímať nové informácie o známych javoch, ale aj o nich premýšľať, vedieť ich kategorizovať a objektívne zhodnotiť.

STANOVENIE ZÁMERU ČÍTANIA

(cieľ čítania oznámený žiakom)

- Tento text si prečítame, aby sme sa dozvedeli niečo nové zo života veľkých šeliem, akými sú levy
- Vašou úlohou bude všímať si opisy zvieratá, spôsob ich života i zaujímavosti, ktoré sa dozvieme z textu
- Sledujte pozorne text a povedzte, či obsah textu naplnil vaše očakávania o týchto zvieratách, vyplňte priloženú tabuľku

AKTIVITA PRED ČÍTANÍM TEXTU

Predvídanie obsahu odborného textu

Pred prečítaním textu vyplní každý žiak v tabuľke na str. 5 nasledujúce kolónky:

- **Čo už viem**
- **Čo očakávam, že sa dozviem**

LEVY

- **Levy** (spolu s tigrami) patria k najväčším príslušníkom čeľade mačkovitých. Dosahujú hmotnosť až 230 kg. Samce môžu dorásť až do trojmetrovej dĺžky.
- **Levy kedysi žili** na väčšine územia Európy i Ázie. V súčasnosti ich možno nájsť len vo východnej a južnej Afrike. Okolo 200 levov žije v girskom lese v Indii.
- **Levy žijú** v savanách a krovitých oblastiach. Združujú sa do väčších svoriek.
- **Levy sú dravce.** Lovia antilopy, zebry i žirafie mláďatá. Poľujú najmä levice.
- **Samce** možno ľahko spoznať podľa mohutnej hrivy. Vo svorke býva zvyčajne jeden dospelý samec. Pri požívaní koristi má prednosť pred levicami a mláďatami.
- **Levy lovia** približne raz za štyri dni. Vtedy naraz zožerú aj 40 kg mäsa. Potom 24 hodín odpočívajú.
- **Levy žijúce vo svorke** strávia aj 20 hodín denne spánkom a odpočinkom. Za deň zvyčajne neprejdú viac ako 10 km.
- **Levy pri love** nevyžívajú rýchlosť, ale moment prekvapenia a silu. Ticho, plaziac sa po zemi, prikrádajú sa ku koristi. Keď sa priblížia asi na 15 metrov, znenazdajky sa vrhnú na obeť a mocnými prednými labami ju strhnú na zem.
- **Levy** najčastejšie poľujú na úsvite alebo za súmraku, no majú aj veľmi dobré nočné videnie, takže môžu loviť aj po tme.
- **Keď mladé samce** dosiahnu vek okolo dvoch rokov, svorka ich vyženie. Dospelé mladé samce zápasia so starými samcami o vodcovstvo v inej svorke.

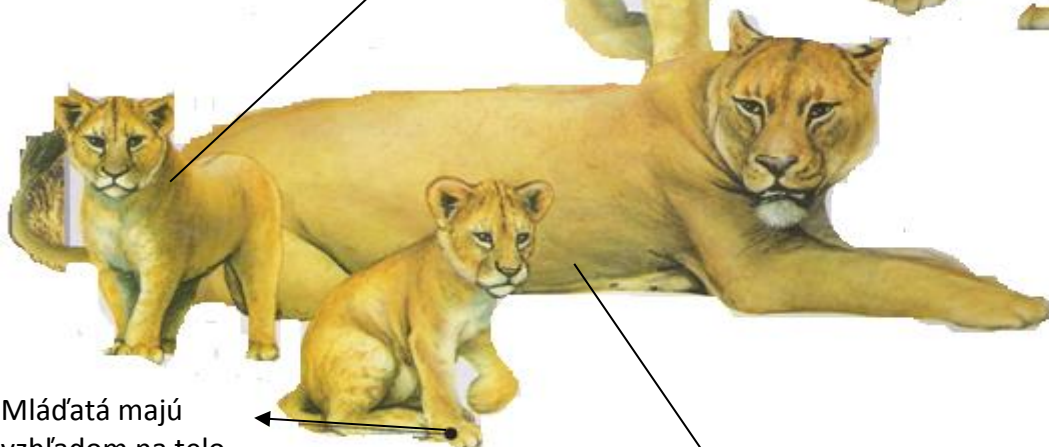
* ZAUJÍMAVOST *

Leví samec vládze odťahnuť 300 - kilogramovú zebra.
Na takýto výkon by bolo treba zo šesť mužov.

Bujná hriva zdanlivo zväčšuje levie samce a pri zápasoch im chráni krk. Býva plavej farby, no vekom tmavne. Levy sa rodia bez hrivy. Začína im rásť vo veku dvoch - troch rokov, no celkom im dorastie až v piatich rokoch.

Levičatá sa spočiatku živia materinským mliekom. Mäso prvýkrát žerú po päťdesiatich dňoch.

Mláďatá majú vzhľadom na telo veľmi veľké laby.

Levice sú o niečo menšie ako samce, no lov zvyčajne býva ich starosťou. Často poľujú vo dvojici. Vo svorke býva okolo pätnásť levíc. Mláďatá môžu mať vo veku okolo troch rokov.

PRACOVNÝ LIST PRE ŽIAKA

Čo už viem	Čo očakávam, že sa dozviem	Aké nové informácie som sa dozvedel	Ktorým informáciám som nerozumel	Čo ďalšie by som sa chcel ešte dozvedieť

Prečítaj si text.

Odpondzte na otázky k prečítanému textu

Informácie v rámci textu

- Kde žili levy kedysi a kde žijú teraz?
- Popíš, ako vyzerá postava leva a ako vyzerá postava levice
- Podľa akých znakov ich ľahko rozoznáš?
- Čo robí lev počas dňa?
- Ako sa nazýva živočíšne spoločenstvo, do ktorého patrí lev?
- Aké zvieratá najčastejšie lev loví?
- Ako sa správajú mladé samce vo svorke?
- Akú zaujímavosť si sa dočítal z textu?

Úlohy a aktivity po prečítaní textu

- 1. Vyplň celú tabuľku na strane 74. Informácie, ktorým si nerozumel prečítaj nahlas a pokús si ich vysvetliť s pani učiteľkou.**
- 2. Vieš povedať zaujímavú informáciu o levoch, ktorá v texte neodznela?**
- 3. Prečítaj si nasledujúci text. Nesprávne informácie (slová) prečiarkni zelenou pastelkou.**

LEVY

Levy patria medzi mačkovité šelmy, dosahujú hmotnosť až 330 kg, samce môžu dorásť až do dvojmetrovej dĺžky. Levy kedysi žili na väčšine územia Južnej Ameriky, v súčasnosti ich možno nájsť len v Severnej Afrike.

Levy patria medzi dravce, lovia aj tigry a slony. Lovia každých 24 hodín a naraz zožerú aj 50 kg mäsa. Lov býva najčastejšie počas dňa, keď dobre vidia na korisť. Lev žije v spoločenstve svorky, kde má hlavné postavenie levice. Tá má na starosti lov a zaobstarávanie potravy. V každej svorke môže byť aj dvadsať levíc.

- 4. Uprav text tak, aby bol pravdivý. Prepíš ho správne.**

LEVY

5. Skús vlastnými slovami povedať obsah článku.

**ROZVOJ ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI VO 4. ROČNÍKU
PRACOVNÝ LIST č. 10**

MILAN URBANOVIČ: O BOJNICKEJ LIEČIVEJ VODE

METODICKÝ LIST PRE UČITEĽA

Cieľom čítania s následne realizovanými úlohami je prostredníctvom povesti umožniť žiakom preniknúť do minulosti na základe jednoduchého príbehu, v ktorom sa prelínajú skutočné deje s fantastickými.

STANOVENIE ZÁMERU ČÍTANIA

(cieľ čítania oznámený žiakom)

- Prečítame si povesť **O bojnickej liečivej vode**, aby sme sa dozvedeli niečo nové o Bojnicksom zámku
- Vašou úlohou bude zamerať sa na samotný obsah povesti
- Sledujte, čo je v povesti skutočné a čo neskutočné

AKTIVITA PRED ČÍTANÍM TEXTU

Aktivizácia poznatkov

Skôr, ako budeme čítať text vysvetlíme si alebo si zopakujeme čo je povesť.

Povesti:

- sú príbehy z minulosti, ktoré majú reálny (skutočný) podklad
- prelínajú sa v nich skutočné (reálne) deje s neskutočnými (fantastickými)

Povesti môžu byť:

- ľudové vznikli dávno
- umelé (autorské)

Ľudové povesti: autorov nepoznáme, šírili sa ústnym podaním, zapísali ich zberatelia, spisovatelia (napr. Mária Ďuríčková, Jozef Cíger Hronský)

Umelé povesti (autorské): vznikli v súčasnosti na základe príbehov z minulosti, ich autorov poznáme (napr. Jozef Horák)

Druhy povestí:

historické – hovoria o nejakej historickej postave z národnej histórie

miestne – viažu sa k nejakému miestu, hradu, zámku

heraldické – hovoria o vzniku mestského erbu

Bol si už na Bojnickom zámku? Ak áno, čo o ňom vieš? Prezri si fotografie a povedz, či si niektorú časť zámku pamätáš z jeho návštevy.

Bojnický zámok

Orientálny salón

Obrazáreň

Mramorová sieň

Erbová sieň

Modrý salón

Zlatá sieň

POVEŠŤ O BOJNICKEJ LIEČIVEJ VODE

Na Bojnickom zámku žil kedysi kastelán, ktorý netúžil po ničom inom len po striebre a zlate. A hoci zdieral poddaných, ako len vládol, stále sa mu jeho bohatstva mánilo. Neustále hútal, ako by svoje bohatstvo znásobil. Až jedného dňa kde sa vzal, tu sa vzal, do okna sám pekelník sám pekelník nakúkal.

Len čo si pekelník odniesol ukrutného kastelána, pod Bojnickým zámkom znova vyvrela liečivé žriedlo. Odvtedy opäť uzdravovalo všetkých ľudí bez rozdielu.

PRACOVNÝ LIST PRE ŽIAKA

1. Prečítajte si povesť.

Odpovedzte na otázky k prečítanému textu

- Po čom túžil najviac Bojnický kastelán?
- Kto pomáhal kastelánovi?
- Pred kým nemal kastelán zľutovanie?
- Za čo si pýtal peniaze od ľudí?
- Kto ho nakoniec preklial?
- Čo sa stalo s dukátmi?
- Aká „spravodlivá odmena“ sa dostala nakoniec kastelánovi?
- Na čo slúžilo liečivé žriedlo?
- Akú zaujímavosť si sa dočítal z textu?

2. Premýšľaj a odpovedz!

- Ktorými znakmi povesť pripomína rozprávku?
- Čo je v povesti realistické a čo fantastické?
- K akému druhu povesti by ste zaradili túto ukážku? Svoje tvrdenie odôvodni.

3. Vysvetli nasledovné výrazy, ktoré sa v povesti nachádzajú.

kastelán dukát truhlica bohatstva sa mu málilo
teperíš liečivé žriedlo pekelník zdieral poddaných

4. Napíš päť vlastností kastelána.

5. Porozmýšľaj a povedz ako by si ty potrestal kastelána za jeho ukrutnosť?

6. Prerozprávaj povesť prečítanú v komixovej podobe vlastnými slovami.

7. Vyhľadaj na internete informácie o liečivej vode v Bojniciach, napíš niekoľko zaujímavostí o nej.
